

Németalföldet, mint amelyekben nagyobb-részt a műveltség magas fokának kell tulajdonítanunk az iskolák nagy számát. Ezzel szemben találunk országokat (Bulgária, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Portugália, Spanyolország, de főként Izland), amelyekben legtöbb esetben a lakosságnak a mezőgazdasági foglalkozásból folyó szét-szórtsága hozta létre a kisebb iskolaegységek nagy számát.

A tanulóknak egy tanerőre jutó száma egyes országokban (Nagy-Britannia, Belgium, Dánia, Németalföld, Svájc, Svédország) az intenzív tanítás miatt, másokban ellenben csupán az iskolák kevésbé népes volta miatt kedvező, amit egyrészt a tanköteles korban levők kisebb száma, másrészt a beiskolázás hiányossága idézhet elő. Így lát-szólag igen kedvező arányszámot tüntet fel

Albánia és főképp Izland, de valószínű, hogy csupán a beiskolázás hiánya ennek az oka.

Iskolafejlesztési akciónknak a megvalósulása esetén, a tankötelezettség időtartamának 10 évfolyamra való kiterjesztésével és a beiskolázás teljes mértékű végrehajtásával kapcsolatban, remélhető, hogy Magyarország is az imént említett, a népoktatást illetőleg kedvező helyzetben levő művelt országok sorába fog lépni és a műveltségnek általában is magasabb szintjére fog emelkedni. Mai fegyvertelen helyzetében valószínűleg létkérdés ez az országra nézve. Sokat hangoztatott szólam ugyan ez, de talán épp azért nagyon is helytálló. A nemzet fennmaradásának ez a célja mindenkinek szeme előtt kell lebegjen, aki ma a népoktatás ügyével foglalkozik.

Asztalos József dr.

SZOCIÁLIS STATISZTIKA

A hatósági munkaközvetítők működése.

Activité des Offices de placement.

Résumé. Au cours de l'année 1927, l'Office de placement d'Etat à Budapest et les 7 Offices municipaux de placement de la province ont enregistré 71.565 offres de travail, 110.109 demandes et 50.409 placements.

La situation industrielle s'étant améliorée par rapport à l'année précédente, le nombre des offres s'est élevé de 21·8% et celui des placements, de 20%; celui des demandes n'a augmenté que de 10%; il n'y a eu que 153 demandes pour 100 offres, contre 171 en 1926.

*

A m. kir. Állami Munkaközvetítő Hivatal 1927. évi jelentése alapján a hatósági munkaközvetítők tevékenységéről s az országos munkapiac 1927. évi alakulásáról a következőkben számolunk be.

Mint Szemlénk 1927. évi 8. számában az előző évről közölt ismertetésben is vázoltuk, a hatósági munkaközvetítők 1926. évi adatai a munkapiac helyzetének némi javulását mutatták.

Az 1927. évben a munkapiac általános helyzete az előző évhez képest ismét javult. Bár a munkakeresők száma emelkedett, ennél az emelkedésnél nagyobb mértékben

tágult a munkalehetőség s nagyobb mértékben emelkedett a hatósági munkaközvetítők közvetítéseinek száma is.

A budapesti állami jellegű és a 7 vidéki városi hatósági munkaközvetítő az 1927. év folyamán összesen 71.565 munkahelyet és 110.109 munkakeresőt tartott nyilván, míg a közvetítések száma 50.409 volt.

Az előző évvel szemben a munkahelyek száma az ipari helyzet javulásának folyamán 21·8%-os javulást mutat az 1926. évvel szemben. Ezzel szemben a munkára jelentkezettek száma csak kerekén 10%-kal emelkedett. Ez a kedvező alakulás eredményezte, hogy míg 1926-ban a 100 munkahelyre jutó munkakeresők száma 171 volt, 1927-ben csak 153. S a kedvezőbb helyzet vont maga után azt is, hogy a közvetítések eredményessége nagyobb volt: csaknem 20%-os emelkedés volt elérhető az 1926. évi közvetítésekhez viszonyítva.

Az 1927. évi főeredményekből megállapítható, hogy a munkahelyek 59·4%-a férfi-munkahely volt, 36·1%-a nőmunkahely, a többi tanoncmunkahely. A munkakeresők között pedig a férfiak aránya 68·4%-ot, a nők 30·2%-ot tett.

A munkapiac helyzete a férfimunkánál jóval nagyobb mértékben javult, mint a női

A hatósági munkaközvetítők forgalmi adatai.

Mouvement des Offices de placement.

Év Année	Intézetek száma Nomb. des Offices de pl.	munkahely offres d'emploi					munkakereső demandes d'emploi					közvetítés placements				
		Férfi Hommes	Nő Femmes	Tanonc Apprentis		Összes Total	Férfi Hommes	Nő Femmes	Tanonc Apprentis		Összes Total	Férfi Hommes	Nő Femmes	Tanonc Apprentis		Összes Total
		fiú garçons	leány filles			fiú garçons	leány filles							fiú garçons	leány filles	
1920	szám nombre	6 65 561	25.012	1.773	35	92 381	78 265	29.874	1.434	15	109.588	37.749	15.952	520	3	54.224
	%	— 71 0	27 1	1 9	0 0	100 0	71 4	27 3	1 3	0 0	100 0	69 6	29 4	1 0	0 0	100 0
1921	szám nombre	8 59.085	25.521	2.362	73	87.041	81.968	32.053	1.750	56	115 827	37.017	17.038	702	7	54 764
	%	— 67 9	29 3	2 7	0 1	100 0	70 8	27 7	1 5	0 0	100 0	67 5	31 1	1 4	0 0	100 0
1922	szám nombre	8 67 868	31 766	3.231	147	103 012	82.171	31.851	1.703	135	115.860	39.343	20.390	637	32	60.402
	%	— 65 9	30 8	3 2	0 1	100 0	70 9	27 5	1 5	0 1	100 0	65 2	33 7	1 0	0 1	100 0
1923	szám nombre	8 48.704	28.728	2.792	107	80.331	72.160	31.005	1.372	42	104.579	31.457	19.485	635	11	51.588
	%	— 60 6	35 8	3 5	0 1	100 0	69 0	29 7	1 3	0 0	100 0	61 0	37 7	1 3	0 0	100 0
1924	szám nombre	8 44.039	30.942	3.108	160	78.249	70.074	33.629	1.485	126	105.314	28 187	20.563	711	33	49.494
	%	— 56 3	39 5	4 0	0 2	100 0	66 6	31 9	1 4	0 1	100 0	57 0	41 5	1 4	0 1	100 0
1925	szám nombre	8 28 691	23.087	2.608	81	54.467	64.950	31.767	1 514	109	98 340	20.209	18.415	796	31	39.451
	%	— 52 7	42 4	4 8	0 1	100 0	66 1	32 3	1 5	0 1	100 0	51 2	46 7	2 0	0 1	100 0
1926	szám nombre	8 32 955	23.136	2.548	87	58.726	67.316	31.700	1.269	40	100 325	22.796	18.587	751	16	42.150
	%	— 56 1	39 4	4 3	0 2	100 0	67 1	31 6	1 3	0 0	100 0	54 1	44 1	1 8	0 0	100 0
1927	szám nombre	8 42.512	25.781	3.171	101	71 565	75.234	33.332	1.520	23	110.109	29.343	20.306	752	8	50.409
	%	— 59 4	36 1	4 4	0 1	100 0	68 4	30 2	1 4	0 0	100 0	58 2	40 3	1 5	0 0	100 0

munkánál. 100 férfimunkahelyre ugyanis 1926-ban 204 férfi munkakeresőt, míg 1927-ben csak 176, a női munkakeresők aránya ellenben 137-ről csak 129-re esett alá. A tanoncok utáni kereslet, amely a kínálatot meg szokta haladni, 1927-ben is nagy tanonchiánnyal találkozott: 100 tanonchelyre csak 47 tanonc jelentkezett (1926-ban 50).

A közvetítések megoszlása 1927-ben ez volt: az elhelyezettek 58,2%-a férfi, 40,3%-a nő volt, a maradvány a tanoncokra esik. A 100 munkahelyre-eső közvetítések száma általában 70 volt. A női munkánál a közvetítés jóval eredményesebb volt: itt 100 munkahely közül 78-at tudtak betölteni az intézetek, míg a férfimunkahelyeknél csak 69-et. Ha pedig azt vizsgáljuk, hogy a munkakeresők közül hányan találtak elhelyezést, az országos arányt 100-ra 45-nek találjuk. A férfimunkakeresőknél ez az arány 39, a nőknél 60. Ez az utóbbi szám jelzi, hogy a női munkakeresők elhelyezkedése sokkal könnyebb volt, mint a férfiaké.

A hét vidéki város közvetítéseinek össz-forgalma az előző évhez képest alig emelkedett, a forgalom országos adatainak növekedését tehát tulajdonképpen a budapesti

hatósági munkaközvetítők forgalmának megnövekedése okozta. Lényegesen emelkedett azonban a forgalom Győrben, ahol a közvetítések száma az előző évhez képest csaknem 70%-kal emelkedett. Az eredményes közvetítések száma a debreceni, pécsi és szegedi munkaközvetítőknél is növekedett, míg Miskolcon, Sopronban és Szombathelyen a piac lanygulása volt észlelhető.

A legtöbb munkahelyet az év folyamán szeptember hónapban jelentették be, a legkevesebbet februárban. A legtöbb munkakereső novemberben jelentkezett, a legkevesebb áprilisban.

A munkakeresők főcsoportjai szerinti vizsgálódás azt mutatja, hogy a szakmunkánál intenzívebb volt a munkakeresés, mert itt 100 munkahelyre 171 munkakereső esett, míg a segédmunkánál csak 140. A szakmunka terén azonban — különösen a férfi szakmunka terén — a piac javulása az előző évhez képest nagyobb is volt, mint a segédmunka terén. A közvetítés legsikeresebb volt a női segédmunkahelyeknél. 100 női segédmunkahelyre 81 közvetítés esett, 100 férfi segédmunkahelyre 70, a szakmunkánál 100 férfi helyre 68, 100 női munkahelyre 55 közvetítéssel találkozott.

Foglalkozási főcsoportok szerint nézve a helyzetet, a munkanélküliség a legnagyobb volt a gépek és közlekedési eszközök gyártásánál. Míg ugyanis a férfimunkánál általában 176 volt a 100 munkahelyre eső munkakeresők arányszáma, az említett főcsoportban 100 férfi munkahelyre 362 munkakereső jutott. Az átlagot meghaladta még a munkahiány a következő csoportoknál: ételmezési ipar 255, szállodai és éttermi ipar 254, vas- és fémipar 190, szolgák 183, fa- és csontipar 178 munkakeresővel 100 férfi-munkahelyre.

A forgalmasabb szakmák közül 100 férfi szakmunkahelyre a legtöbb munkakereső jelentkezett a következőknél: kereskedelmi tisztviselők 1.075, hentesipar 620, mészárosipar 613, géplakatosipar 599 jelentkezővel.

A női munka terén a munkanélküliség az átlagot csak a kereskedelem körében, a

kisegítő háztartási alkalmazottaknál, a gyári segéd- és napszámosnőknél és a szállodai, éttermi iparban haladta meg.

A szellemi munkanélküliségről, illetve munkahiányról az állami munkaközvetítésnek nincsenek adatai, de kiemeli a jelentés, hogy sűrűn fordulnak magasabb iskolai végzettségű, sőt diplomás emberek is az intézetekhez, bármily alsórendű munkára való alkalmazás iránt. A munkapiac javuló iránya mellett elszomorító jelenség az is, hogy szakmunkások alsóbrendű munkákra ugyanolyan mértékben jelentkeznek, mint korábban. A budapesti hatósági munkaközvetítő idevonatkozó külön statisztikája szerint 1927-ben 111 szellemi és 386 szakmunkás helyeztetett el napszámosmunkára. A déklasszifikálódott munkások száma tehát 1927-ben a budapesti munkaközvetítőnél 497 volt az 1926. évi 507-tel szemben.

© MEZŐGAZDASÁG ©

Az áralakulás hatása a mezőgazdaság jövedelmezőségére az 1913—1925. években.

L'effet de la formation des prix sur le rendement de l'agriculture de la Hongrie en 1913—1925.

Résumé. Nous examinons l'effet de la formation des prix sur le rendement de l'agriculture. Pour éliminer les écarts apparents de prix amenés par la dépréciation de la monnaie, nous exprimons ceux-ci en couronne-or, et nous en examinons la formation au 1er octobre, vu que c'est en automne que les propriétaires ruraux mettent en valeur la plupart de leurs produits agricoles. Tandis que pendant la guerre, le prix des produits agricoles a augmenté bien plus que celui des matières d'exploitation, celles-ci ont renchéri plus de 1919 à 1925 que les produits agricoles. Et tandis que pendant la guerre la formation des prix a été bien plus favorable pour l'élevage que pour la production des plantes, aucune branche de production ne s'est bénéficiée depuis d'une différence aussi marquée, et c'est encore pour la culture des plantes que depuis la guerre les prix se formaient le moins favorablement. Au cours de la guerre, c'est pour les petites exploitations s'occupant principalement d'élevage que la formation des prix a été la plus propice.

Par suite de ces circonstances, jusqu'en 1921 les superficies des principales plantes ont diminué de 30 à 50% et les moyennes de production en ont également fléchi; la production y est devenue plus

intense depuis 1921, et en 1925 elle s'est rapprochée du niveau d'avant-guerre. Par contre, en raison surtout de la formation des prix particulièrement défavorable pour l'élevage, l'effectif du bétail restait même en 1925 au-dessous de celui d'avant la guerre mondiale.

Pour juger des modifications apportées en Hongrie aux salaires agricoles, il faut prendre en considération que la plus grande partie en est payée en nature.

Qu'il s'agisse de salaire en argent ou en nature, ce que l'employeur se demande, c'est de savoir quelle partie de sa récolte, moissonnée sur combien de superficie, il doit y affecter.

Les graphiques I, II et III indiquent les changements de salaires agricoles, calculés à ces points de vue. Les graphiques I et II montrent un salaire en nature typique, en en présentant les fluctuations a) calculées en couronne-or aux prix journaliers des époques respectives, b) pour éliminer le facteur de prix, calculées aux prix de 1913, afin de faire ressortir le changement quantitatif du salaire, c) indiquant, compte tenu des moyennes de récolte, la superficie de froment dont la production devait être